

Läsgruppen

Gruppen sammankallades ursprungligen av Dick Åhman. Från januari 2016 är Sverre Wide sammankallande.

Februari 2013

Hoppeligen har antingen jag eller Andrew talat med er alla om att ingå i en läs- eller bollplanksgrupp som skall bidra med idéer och kloka synpunkter i arbetet med att utforma Högskolans vision för perioden efter 2015. Som bekant innehåller visionsarbetet flera inslag - bl.a. möten och seminarier – men efter hand skall visionsarbetet fixeras i en programmatisk text (via Andrews penna) som skall föreläggas styrelsen för beslut. I processen med att få fram denna text har läsgruppen en viktig roll. Tanken är också att försöka engagera intressanta personer utanför vår Högskola i funktionen som granskare och kritiska vänner, och som tillsammans med läsgruppen kan fungera som ett ”invisible collage”. Mer om det när vi träffas.

Vi inleder vårt arbete den 19/2, 2013, kl. 15.00 i Sophie. Jag har inte gjort något försök att förankra tidpunkten för denna första träff, men hoppas att så många som möjligt kan medverka.

Omvärldsanalyser kommer att bli ett viktigt inslag i gruppens arbete, och vi kommer behöva läsa texter med relevans för vår uppgift inför varje träff. Till denna första träff föreslås fyra texter (som alla bifogas) med syftet att skapa en ’bas’ för den vidare diskussionen om Högskolans plats och inriktning i det nationella och internationella högskolelandskapet. Texterna är:

- 1) Askling, B: *Expansion, konkurrens; Vart är den högre utbildningen på väg?* (Avsnitt 4 och 5)
- 2) Ingrid Unemar Öst, *Kampen om den högre utbildningens syften och mål; En studie av svensk utbildningspolitik* (Kap 9, Avslutande diskussion)
- 3) Benner, Mats, Stensaker, Björn, Unemar-Öst, Ingrid: *Universitets- och högskolepolitiken; Avsikter och konsekvenser*
- 4) Tilbury, D: *Higher Education’s Commitment to Sustainability: From Understanding to Action*

Dessa tre första har den svenska kontexten som bakgrund medan den fjärde texten aktualiserar en av de utmaningar som Högskolan kommer att stå inför, och som sannolikt kommer att få ett tydligt genomslag i vår nästa vision, högre utbildning för ett hållbart samhälle. Texten är hämtad från en UNESCO-antologi (*Higher Education in the World 4*), vilket något präglar framställningen (viss ytlighet och en något amorf abstraktionsnivå).

’Läxan’ kan synas mastig, men dels skall vi bara läsa urval av några av texterna, dels är flertalet texter av kaffebordskaraktär.

Mars 2013:1

Texten till vårt nästa lästräff, torsdag den 7/3, kl 15.00 i Sophie, Ylva Hasselberg, 'Ytlandet' från boken "Vem vill leva i nätverkssamhälle? Essäer om universitetet och samtiden" finns i ert fack under dagen.

Mars 2013:2

Vi träffas igen den 26/3 i Selma, för att diskutera Sverker Sörlin och Anders Ekströms bok, *Alltings mått; humanistisk kunskap i framtidens samhälle*, Norstedt.

April 2013

Gott folk, nästa läsgruppsträff sker tisdagen den 9/4, kl 14.30 i Selma. Tiden är lite kort tills vi ses, men å andra sidan är läsuppgiften begränsad - även om temat är hot och utmaningar för den högre utbildningen. Bifogar en begränsad text i ämnet som trots ett något apart elituniversitetsperspektiv innehåller en del intressant. <http://www.avalancheiscoming/>

Maj 2013

Nästa läsgruppsträff sker den 23/5, kl 15.00 i Selma. Vid denna träff behandlas Martha C. Nussbaum, *Creating Capabilities; The Human development Approach*

Jag bifogar ett bonusmaterial för den läshungrige – Framtidskommissions slutrapport, d.v.s. regeringskansliets främsta hjärnor om vad som väntar Sverige de närmaste åren.

Juni 2013

Gott folk, nästa läsgruppsträff sker onsdagen den 12/6, kl 15.00 i Selma. Vid detta tillfälle kommer du att få möjlighet att diskutera en text från Andrew Casson, "Tolv påståenden om högskolan" som har viss sprängkraft (understatement) i diskussionen om den högre utbildningens mål och mening, inklusive vår egen högskola. Då texten är ett utkast bör den inte spridas, varför ni får en pappersvariant av mig någon dag före vår träff.

Bifogar en aktuell artikel från DN, som berör en del av de frågor sannolikt kommer att diskutera på basis av AC:s kommande text (gissar jag).

September 2013

På eget bevåg har jag bestämt att nästa träff äger rum redan den 18/9, kl 15.00, då vi diskuterar *From knowledge to wisdom: the need for an academic revolution* av Nicholas Maxwell, *University College London, UK*. Anmäl er närvaro till mig, så jag kan dimensionera lokalen. En information om våra aktiviteter går hoppeligen ut till våra kolleger inom Högskolan inom en snar framtid. Resultat kan bli att gruppen utvidgas (vilket är positivt), men det gör att det är svårt att bestämma lokalen redan idag. Kort sagt, jag återkommer om detta.

Oktober 2013

Nästa träff blir den 9 oktober. Då diskuterar vi Görans Rosenbergs hyllade debattbok, *Plikten, profiten och konsten att vara människa : essä*. Den har stor relevans med tanke på den den

ökade specifika vikten för New Public Management inom den högre utbildningen. Boken finns för en billig penning på bl.a. Bokus. Se nedan presentationen på Bokus hemsida. Som vanligt gäller att ni anmäler er närvaro till mig, så jag kan dimensionera lokalen. Helst vill jag ha anmälan en vecka innan träffen.

2013 är det tio år sedan Göran Rosenbergs hyllade essäbok Plikten, profiten och konsten att vara människa först kom ut. Den politiska utvecklingen under de här åren gör att boken nu är mer aktuell än 2003 och att den idag kan läsas med delvis nya ögon. Idag är frågan om vinstdrift i välfärden och konflikten mellan individualism och samhällsbygge en realitet samtidigt som finanskris, eurokris och växande arbetslöshet gör att vårt behov av samhälle blivit mer påtagligt. Göran Rosenberg skärskådar i denna personligt hållna bok kunnigt och elegant politiken och retoriken i ett samhälle där vi är på väg att glömma att människan inte bara är fri utan också beroende, att hon inte bara är individ utan också samhällsvarelse. Ett samhälle där vi kort sagt är på väg att glömma den svåra konsten att vara människa.

"Det mest insiktsfulla aktstycke jag har läst om vad som hänt i vård och omsorg i Sverige under de senaste 10-15 åren." Läkartidningen

"Göran Rosenberg har åstadkommit en underbar tankebok, frisk, levande, modig och mycket läsvärd." Svenska Dagbladet

"Man skulle kunna tro att han haft en kristallkula för att kunna se in i framtiden." Aftonbladet

"Rosenberg är en utomordentlig essäist, som rör sig lekande lätt genom alla tider och alla länder med siktet inställt på hur vi skulle kunna göra världen en smula bättre." Upsala Nya Tidning

"En idémässig, emotionell thriller." Veckans Affärer

November 2013: 1

Nästa träff sker onsdagen den 6/11 d.v.s. Gustav Adolfsdagen (i alla ära) kl 15.00. Liksom tidigare gäller att ni anmäler er närvaro senast någon dag innan (4/11), så lokalen kan dimensioneras. Vid vår träff i onsdags enades vi om att till nästa gång läsa:

Stefan Collini, *What are universities for?* (boken finns för en billig slant på Bokus eller Adlibris).

Collini är professor i Engels litteratur och idéhistoria vid Cambridge, och har gjort sig känd som en vass kritiker av en del av de reformer som skett av den högre utbildningen i UK. Med tanke på att våra utbildningspolitiker i Sverige brukar importera idéer från UK med ca 2 års fördröjning är boken också aktuell för vår del. Så här presenteras boken på Adlibris:

Across the world, universities are more numerous than they have ever been, yet at the same time there is unprecedented confusion about their purpose and scepticism about their value. "What Are Universities For?" offers a spirited and compelling argument for completely rethinking the way we see our universities, and why we need them. Stefan Collini challenges the common claim that universities need to show that they help to make money in order to justify getting more money. Instead, he argues that we must reflect on the different types of institution and the distinctive roles they play. In particular we must recognize that attempting to extend human understanding, which is at the heart of disciplined intellectual enquiry, can never be wholly harnessed to immediate social purposes - particularly in the case of the humanities, which both attract and puzzle many people and are therefore the most difficult subjects to justify. At a time when the future of higher education lies in the balance, "What Are Universities For?" offers all of us a better, deeper and more enlightened understanding of why universities matter, to everyone.

November 2013:2

Vår nästa ordinarie träff äger rum den torsdagen den 28/11, kl 15.00. Då skall vi diskutera Rolf Å Gustafsson, *Politisk styrning och demokrati. Byråkrati och offentligt arbetsgivarskap i historiesociologisk belysning*. Rolf Å. Gustafsson är professor i sociologi vid Mälardalens högskola och har publicerat ett stort antal artiklar och böcker om framförallt välfärdstjänsternas villkor, historia och förändring. Så här presenteras boken på Bokus:

Politisk styrning och demokrati ger ett historiskt och sociologiskt perspektiv på något som sällan undersökts; den uttalade och outtalade arbetsgivarpolitik som präglat politiskt styrda offentliga organisationer. Offentligt anställda ses ofta som ett instrument för den politiska maktens vilja. Det må vara absolutistiska kungars vilja eller fullt utvecklade liberal-demokratiska staters värderingsdrivna politiker som arbetar på medborgarnas upp drag. Att offentligt anställda ska kunna framföra synpunkter på verksamhetens mål, former och villkor förblir "orimligt", "omöjligt" eller "ointressant" i den idévärld som boken undersöker. "Politik" ställs mot "administration". Demokratisk styrning av offentlig förvaltning mot demokrati inom förvaltningen. Genom sitt breda historiska perspektiv kastar boken nytt ljus över modeströmningar som de senaste decenniernas "New Public Management" och marknadstänkande.

December 2013

Donald Broady, "Utbildningens krumbukter. Några blad ur historien från 1970-tal till 2010-tal." Den är en mindre uppsats som finns i antologin *Svenska bildningstraditioner*.

Januari 2014

Leif Borgerts bok: *Berättelsen om en högskola; Akademi, företag och samhällsaktör*.

Februari 2014

Styrning och organisation av kunskapsbaserade organisationer. Två texter ligger på bordet:

– en artikel från Harvard Business School (bifogas):

Lisa D. Ordoñez, Maurice E. Schweitzer, Adam D. Galinsky, and Max H. Bazerman, "Goals Gone Wild: The Systematic Side Effects of Overprescribing Goal Setting".

- och en rätt så aktuell populärvetenskaplig bok inom samma tema:

Daniel H. Pink, *Drive; The Surprising Truth About What Motivates Us*. Boken finns också på svenska under titeln *Drivkraft; Den överraskande sanningen om vad som motiverar oss*. Pinks bok presenteras på Bokus.com på följande sätt:

Författaren till den kritikerrosade En helt ny värld eller varför framtiden tillhör van Gogh, Goethe och Sokrates har igen slagit till och skriver om motivation och hur företag gör fel när de försöker skapa inspiration bland medarbetarna genom att lova dem mer pengar. Detta fungerade hyggligt bra i industrisamhället där man, i viss mån, kunde höja kvalitet och produktivitet genom att lova belöningar för ett monotont tempoarbete.

Men nu, när huvuddelen av arbetsstyrkan är kunskapsarbetare och ägnar sin tid åt kreativt arbete är det annorlunda. Människors motivation kommer alltmer inifrån och att erbjuda pengar kan förvånande nog ge minskad motivation. Pink avslöjar hemligheten med hög prestation och arbetsglädje i dagens verklighet: ett djupt mänskligt behov att självständigt få styra över sitt eget liv, en önskan att lära sig nya verktyg och att bli bättre på något som känns meningsfullt. Vi vill utföra vårt arbete för att skapa något som är större än vi själva.

Följande länk (RSA Animate) kan ev. fungera som en aptitretare till Pinks bok:

<http://www.youtube.com/watch?v=u6XAPnuFjJc>

Mars 2014

Nästa träff äger rum den 18/3, kl 15.00, då kioskvältaren *Jämlikhetsanden; därför är mer jämlika samhällen nästan alltid bättre samhällen* av Richard Wilkinson och Kate Pickett, står på dagordningen. Den engelska upplagan presenteras på detta sätt på Bokus:

Richard Wilkinson and Kate Pickett's "The Spirit Level: Why Equality is Better for Everyone" is the most influential and talked-about book on society in the last decade - now updated with a new chapter on the controversy the book has ignited. Why do we mistrust people more in the UK than in Japan? Why do Americans have higher rates of teenage pregnancy than the French? What makes the Swedish thinner than the Australians? The answer: inequality. This groundbreaking book, based on years of research, provides hard evidence to show: How almost everything - from life expectancy to mental illness, violence to illiteracy - is affected not by how wealthy a society is, but how equal it is; that societies with a bigger gap between rich and poor are bad for everyone in them - including the well-off; how we can find positive solutions and move towards a happier, fairer future. Urgent, provocative and genuinely uplifting, "The Spirit Level" has been heralded as providing a new way of thinking about ourselves and our communities, and could change the way you see the world. "A big idea, big enough to change political thinking". ("Guardian"). "A remarkable new book ...the implications are profound". (Will Hutton, "Observer"). "The evidence is hard to dispute". ("Economist"). Richard Wilkinson studied economic history at the London School of Economics before training in epidemiology and is Professor Emeritus at the University of Nottingham Medical School and Honorary Professor at University College London. Kate Pickett is a Professor of Epidemiology at the University of York and a National Institute for Health Research Career Scientist. Her work with Richard Wilkinson on "The Spirit Level" was shortlisted for Research Project of the Year 2009 by the "Times Higher Education Supplement", and their book was chosen as one of the Top Ten Books of the Decade by the "New Statesman".

Boken, som finns för en billig penning på svenska (ex. 47:- på Bokus), har fått en hel del kritik. Ett exempel på det är Nima Sanandaji, Arvid Malm och Tino Sanandaji, *The Spirit Illusion; A critical analysis of how "The sprit Level" compares countries* från Skattebetalarnas förening i Sverige. Kritiken har bemötts av Wilkinson/Pickett i *Professors Richard Wilkinson and Kate Pickett, authors of The Spirit Level, reply to critics*. De kritiska ståndpunkterna och dess bemötande finns som bilagda dokument i detta brev.

Ett annat exempel på kritiken är Christopher John Snowdon, *The Spirit Level Delusion; Fact-checking the Left's New Theory of Everything* som kan läsas på

<http://spiritleveldelusion.blogspot.se/>

Wilkinson/Pickett har inte varit svaret skyldig, vilket bl.a. kan ses på webbsidan "The equality Trust", <http://www.equalitytrust.org.uk/news-opinion>

Ulf Magnusson har tipsat om en artikel från "Ekonomisk debatt" som – trots några år på nacken - har stor relevans för vår nästa träff. Artikeln bifogas .

April 2014

Nästa träff äger rum den 9/4, kl 15.00. Då skall vi diskutera en rykande färsk rapport från SNS om vad vi kan lära av amerikanska s.k. Elituniversitet. Rapporten är författad av Arthur

Bienstock, Sylvia Schwaag Serger, Mats Benner och Anne Lidgard och heter: "Utbildning, forskning, samverkan; Vad kan svenska universitet lära av Stanford och Berkeley?" För att locka till läsning har jag 'klippt' ut några av de rekommendationer som rapporten förordar:

- 6) Skärpt fokusering på undervisning och på sammankoppling av forskning och undervisning genom att undervisning och forskning knyts samman i alla verksamheter.
- 7) Genomför fler systematiska utvärderingar av undervisningen på universitetsnivå och erbjud stöd för att förbättra undervisningskvaliteten.
- 8) Överväg förändringar av kursplanerna för att fokusera på färdigheter snarare än på specifika kvalifikationer eller examina.
- 9) Stärk banden mellan undervisningen på grund-, master- och forskningsnivå. Dra systematiskt in studenter på grundnivå och avancerad nivå i pågående forskning.
- 10) Se till att universitetets eller högskolans samtliga webbsidor har förteckningar över alla kurser som ges under läsåret. Av förteckningarna ska framgå vem som undervisar, liksom tid och plats för undervisningen.
- 11) Stärk ledarskapet vid akademiska inrättningar genom att skapa hållbara strukturer underifrån (i form av institutioner som knyter samman undervisning, forskning och samverkan) och genom att bädda in och reglera dessa med hjälp av stödjande och visionära kolleger och chefer, vilket stöder och upprätthåller konkurrenskraftiga rekryteringar samt utnämningsstrategier som frammanar ett starkt akademiskt ledarskap på alla nivåer.
- 12) Rektorer och universitetsledningar måste erbjuda det ledarskap som behövs för att föra universitetet eller högskolan i riktning mot topprestationer inom både undervisning och forskning.
- 13) Bekräfta och möjliggör en ökad mångfald i det svenska högskolelandskapet genom ett transparent och mångsidigt finansieringssystem.

Maj 2014:1

Nästa träff äger rum den 7/5, kl 15.00. Då skall vi återknyta till ett tidigare angeläget tema i Läsgruppen – frågan om globaliseringens utmaningar för hela vår värld och behovet av en "hållbar" utveckling - och vilka konsekvenser detta kan få för oss idag, inklusive för den verksamhet vi är satt att sköta (den högre utbildningen).

Som utgångspunkt för våra diskussioner har vi en föreläsning av Jeffrey D. Sachs (bifogas). Sachs är Director of Quetelet Professor of Sustainable Development, och Professor of Health Policy and Management vid Columbia University. Han är också bland annat rådgivare till FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon gällande "The millenium Goals".

I föreläsningen ger Sachs en initierad beskrivning olika konsekvenser av globaliseringen – bland annat miljömässiga, geopolitiska, sociala och utbildningspolitiska. Föreläsningen inleds med en akademisk ritual med devota inslag av närmast religiös karaktär, som fick åtminstone mig att fundera en del över de akademiska traditionerna i USA. Om du 'spolar' fram föreläsningen 14 minuter slipper du ta del av denna inledning och kommer direkt till Sachs föreläsning.

Föreläsningen håller på knappt en timme, en tid som är väl använd (gärna tillsammans med en kopp gott kaffe) i ett mycket aktuellt ämne.

Länken till föreläsningen:

<http://www.earthinstitute.columbia.edu/videos/watch/509>

Short bio: Jeffrey D. Sachs (Från The Earth Institute´s hemsida)

Professor Sachs is widely considered to be one of the world's leading experts on economic development and the fight against poverty. His work on ending poverty, promoting economic growth, fighting hunger and disease, and promoting sustainable environmental practices, has taken him to more than 125 countries with more than 90 percent of the world's population. For more than a quarter century he has advised dozens of heads of state and governments on economic strategy, in the Americas, Europe, Asia, Africa, and the Middle East.

Sachs is the recipient of many awards and honors, including membership in the Institute of Medicine, the American Academy of Arts and Sciences, Harvard Society of Fellows, and the Fellows of the World Econometric Society. He has received more than 20 honorary degrees, and many awards and honors around the world. Professor Sachs is also a frequent contributor to major publications such as the Financial Times of London, the International Herald Tribune, Scientific American, and Time magazine.

Prior to joining Columbia, Sachs spent over twenty years at Harvard University, most recently as Director of the Center for International Development and the Galen L. Stone Professor of International Trade. A native of Detroit, Michigan, Sachs received his B.A., M.A., and Ph.D. degrees at Harvard.

Maj 2014:2

Flera av de teman som vi behandlat i Läsgruppen under året har ofta kommit att beröra olika aspekter av ”marknaden” eller ”marknadstänkandet”, och dess effekter på samhällliga processer (exempelvis globaliseringen) eller den högre utbildningen (exempelvis New Public Management).

Vid vår nästa träff skall vi fördjupa oss i marknadsekonomin – dess framväxt och funktionssätt – utifrån en intressant och rykande färsk bok som har en av våra egna lärare som författare. Boken är ”Samhälle och marknad” (Studentlitteratur 2014) av Jörgen Elbe, docent i företagsekonomi vid Akademin Industri och samhälle. Jörgen kommer att medverka vid vår träff.

Så här presenteras boken på en av Internetbokhandlarna:

Vi lever i ett marknadssamhälle. En stor del av våra liv kretsar kring marknadsutbyten. Vi får tillgång till varor och tjänster vi har behov av och eftertraktar på olika marknader. Vi söker och byter jobb på arbetsmarknaden, boende på bostadsmarknaden samt finansierar våra större inköp genom kapital från finansmarknaden. Det system av marknader som möjliggör fördelningen av resurser i samhället utgör en sådan naturlig del av våra liv att vi tar detta system för givet. Men marknadsekonomi har inte alltid varit det dominerande resursfördelningssystemet. Marknadssamhället har vuxit fram som en effekt av händelser och utvecklingslinjer i historien. Det har påverkats av idéer och kunskap som utvecklats om detta system, liksom idéerna har påverkats av dessa historiska händelser och utvecklingslinjer.

I boken beskrivs och analyseras den historiska utvecklingen av marknadsekonomin från antiken fram till dagens globala marknadssamhälle. Parallellt med den historiska redogörelsen ges introduktioner till hur idéer, kunskap och perspektiv på marknadsekonomi, företag och marknadsföring utvecklats och

förändrats under historiens gång. En ambition med boken är att sätta marknadsekonomi och teorierna och modellerna om denna i en samhällsvetenskaplig kontext. Boken är en utmärkt introduktion för studenter som studerar företagsekonomi eller andra ekonomivetenskaper, men den är även intressant för den som är mer allmänt intresserad av att lära mer om ekonomi och samhälle.

Juni 2014

Den sista träffen för denna termin viger vi åt diskussioner kring det initiativ för att reformera ekonomiutbildningen som studenter vid University of Manchester har tagit initiativ till, och som fått stor spridning runt om i världen (i Guardian kallat ”ekonomistudenternas uppror”). Träffen kan ses som en fortsättning på vår senaste sammankomst då vi granskade Jörgen Elbes bok om företagsekonomiämnet. Nu är det närmast nationalekonomiämnet som står på dagordningen, men ekonomistudenternas ”uppror” reser också frågan om när en teori för kritisk granskning blir en ideologi för okritisk legitimering - en teologi för marknadsföreträdarnas apologeter (en medvetet provokativ formulering).

Bifogat finns en artikel från Guardian som introduktion och manchesterstudenternas pamflett: *Economics, Education and Unlearning: Economics Education at the university of Manchester* och nedan finns länkar till ”upproret”.

<http://www.isipe.net/open-letter/>

<http://www.post-crasheconomics.com/economics-education-and-unlearning/>

September 2014:1

Knut Kjeldstadli, *Akademisk kapitalisme*. Knut Kjeldstadli är professor i modern historia vid Oslo universitet och aktiv politiker (Socialistk Venstreparti). Boken är på norska (bokmål) och finns på adLibris (sök på titeln). Så här presenteras boken av adLibris:

Universitet og høyskoler verden over har de siste tiår gjennomgått omfattende reformer. De styres i økende grad som kunnskapsbedrifter, og utdanning er blitt en global, kommersiell vekstindustri: Multinasjonale selskaper sponser forskning og får enerett på resultatene. Viktig kunnskap hemmeligholdes av kommersielle hensyn. I Norge tilbyr universiteter gründerkurs og bruker millioner på reklame. Hva skyldes denne utviklingen? I denne boka viser historieprofessor Knut Kjeldstadli med en rekke konkrete internasjonale og norske eksempler hva reformene innebærer, og hva som er drivkreftene bak. Kjeldstadli spør hvordan vi bør tenke konstruktivt om vitenskap og høyere utdanning. Mellom markedsliberalismen og de verdikonservative idealer om dannelse tar han til orde for en tredje posisjon: et engasjert og forpliktet samfunnsuniversitet, fritt fra statlige og kommersielle føringer. Kjeldstadli leverer en offensiv kritikk av den akademiske kapitalismen, for et universitet som verken er kunnskapsfabrikk eller elfenbenstårn.

September 2014:2

Vid vår nästa träff (24/9) skall vi granska en nyutkommen rapport som anknyter till ett tema som vi behandlat flera gånger tidigare - frågan om vad en hållbar utveckling är (och vilka konsekvenser det borde få för vår verksamhet). Rapporten i fråga - "Grön ekonomi - genom grön tillväxt eller minskat tillväxtberoende?" - är av särskilt intresse för oss, eftersom en av författarna är vår kollega Anton Grenholm (medicinsk vetenskap). Du kan hitta skriften via länken nedan.

"Grön ekonomi - genom grön tillväxt eller minskat tillväxtberoende?" Skriften kan nås via länken: . http://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/rapporter/Gr%C3%B6n%20ekonomi_4.pdf

I veckan har också en rapport i ämnet levereras av *The Global Commission on the Economy and Climate*, där en samling "högt aktade internationella forskare" ger en förhållandevis ljus bild av möjligheterna att kombinera tillväxt med ett bibehållet klimat. Texten ingår inte i pensumet för onsdagens träff, men någon kanske är intresserad av att läsa de tre sidorna *Executive Summary*. För hugade med tid över är klisterlänken till rapporten:

<http://static.newclimateeconomy.report/TheNewClimateEconomyReport.pdf>

Oktober 2014

Vår nästa träff äger rum den 15/10, kl 15.00. Då står frågan om vad en vision kan vara (och inte vara) på seminarieagendan. Det kan tyckas vara lite sent att ta upp detta idag, med tanke på hur långt vi själva kommit i arbetet på att utveckla en "vision" för Högskolan. Men å andra sidan - nu kanske vi har en teoretisk och empirisk grund för en metadiskussion i frågan. Ulf Magnusson har funderat en del på detta och förser oss med några texter som förberedelse inför träffen (se info från Ulf nedan).

Som vanligt gäller att du anmäler din närvaro någon dag före vår träff så att lokalen kan dimensioneras. Du får gärna komma med förslag på seminarieinnehåll och litteratur för kommande träffar (som under hösten sker den 5/11, 26/11 och 17/11). Vi har en del förslag i 'piplinan' redan, men ytterligare förslag är alltid välkomna. Vid varje läsgruppsträff diskuterar vi och bestämmer innehåll och litteratur för påföljande träff.

Hälsningar/Dick

Info från Ulf:

Hej alla läsgruppsdeltagare,

Eftersom ursprunget till läsgruppens startade som ett diskussionsforum i samband med Andrews visionsrelaterade uppdrag (eller hur man nu ska benämna det) tycker jag att det kan vara dags att ställa sig frågan vad en vision egentligen är och vad vi ska ha den till.

Skickar alltså över några artiklar jag tror kan vara av intresse samt min egen hopradsade sammanställning över svenska lärosätens visioner eller, vilket det i de flesta fall handlar om, *visionsliknande* skrivningar. De bifogade artiklarna har jag hittat genom att ägna några timmar åt att söka i bibliotekets artikeldatabaser och i artiklarnas litteraturförteckningarna. Jag har bara skrapat lite på ytan av ett forskningsläge som säkert är jättestort. Ni kan börja med Targamas forskningsöversikt om ni ska prioritera. Jag tycker det kan vara intressant att utifrån artiklarna diskutera 1) Vad en vision, ett uppdrag (mission) och värderingar är och hur de hänger samman och 2) Vad vi ska ha dem till. Man skulle kunna lägga till ytterligare en fråga: Om vi verkligen menar att visionen på något vis ska påverka hur högskolan styrs vilka följder får eller bör det få för verksamheten? Jag tänker inte minst på vad Targama skriver om kontroll kontra förtroende (s. 2).

/Ulf

November 2014

På dagordning står då "Prekariatet" – ett begrepp som börjar vinna burskap för att beteckna den allt större grupp människor som befinner sig utanför den vanliga arbetsmarknaden. Tre böcker finns idag på svenska som behandlar prekariatet: Guy Standing, "Prekariatet : den nya farliga klassen," och av samme författare "En färdplan för prekariatet. Vägen till ett fullvärdigt medborgarskap". Den tredje boken är Ivor Southwood, "Prekariatet 2.0". Eftersom det är *begreppet* prekariatet som står i centrum, så har vi ingen fastställd bok utan det är upp till var och en att 'ladda' inför träffen.

PS. Som injektion inför bokvalet bifogas nedan en recension av en av böckerna.DS

Recension av Ivor Southwood, "Prekariatet 2.0" av Göran Greider i Aftonbladet 2012.08.08:

Vad är en anställningsintervju? Svar: Oavlönat emotionellt arbete. Allt går ut på att visa att man är kapabel att smälta ihop med företaget man söker jobb på. Varje lucka i ens biografi måste döljas och även den som söker jobb i en butik måste anstränga sig att utnyttja minsta lilla personliga hobby under intervjun: Ja, jag försöker hålla koll på dvd-slappen, säger den som hoppas på ett jobb på ett lager. Den som länge gått arbetslös, skickat oräkneliga cv:n och går på sin trettionde anställningsintervju är i själva verket en hårt arbetande människa, inte olik en skådis som repeterar hårt (till en pjäs som sällan går upp).

I en sorgsen men knivskarp liten bok har den brittiska debattören Ivor Southwood skildrat livet i den nygamla prekariteten. Ordet har rötter i en arbetarradikal katolsk tradition, men har använts av postmarxistiska profeter i analysen av modern kapitalism. Men jag säger att Southwood just skildrat utsattheten, för även om boken genomkorsas av teori handlar det om hans eget liv som tillfällighetsarbetare, arbetslös och bemanningsanställd.

Humor finns här, som när han berättar om de tidigare yrken han uppgett i de dagböcker som arbetsförmedlingen tvingar den arbetssökande att skriva: tidsmaskinsmekaniker samt bergochdalanbeförare (ingen reagerade). Det som lyfter skriften högt över den vanliga sociologin är hans finstiltta, nästan litterära undersökning av den permanenta ångesten i flexibilitetens (=desperationens) samhälle: när som helst kan arbetaren drabbas av plötslig existentiell ångest. Southwood hatar de jobb han har, men fruktar att mista en inkomst: "på morgonen kom jag ofta till lagret med en blandad känsla av lättnad över att fortfarande ha ett jobb och besvikelse över att byggnaden inte hade uttraderats från jordens yta under natten".

Under en kort tid i historien, fordismens era med mer eller mindre fasta och livslånga anställningar, förlades livsångesten snarare till religionens eller det privata grubblets sfär. Nu är ångesten och jobbet eller jakten på jobb invävda i varandra. Allt fler lever i ett slags aktiv livlöshet, en frenetisk inaktivitet. Så ser den "glorifierade arbetsanstalt" ut som en gång var en välfärdsstat, men som i Sverige nu stavas FAS 3 eller arbetslinjen. Southwood undersöker den process i brittisk politik – men det gäller lika mycket svensk – varigenom den arbetslöse under loppet av de senaste kanske 30 åren omvandlats till den "jobbsökande". Det är en mäktig och grundläggande omstöpning av den reservarmé av arbetslösa som kapitalismen alltid hållit sig med. Denna reservarmé har alltid existerat, det nya är att den arbetslöse i dag måste uppvisa en helt ny nivå av konstgjord entusiasm – positiv anda – inför arbetsförmedlaren. Ja, det är till och med så att chefen på en arbetsplats av den anställde numera måste behandlas som en kund, vars minsta nyck ska tillfredställas. Arbetslöshet har, konstaterar Southwood, blivit en pastisch på arbete. Han skildrar en ny arkipelag, ett landskap av icke-platser – köpcentra, lager, hotell – där vår tid tar form.

Ivor Southwood kan ha skrivit en mindre klassiker i mjukdatesociologins genre. Dystert nog har han i slutkapitlet *Vägar* nästan ingenting att komma med annat än litet undergrävande ironi och distans till vanvetet. Hans bok påminner om **Rebecka Bohlins** reportage *De osynliga*, som kom i våras, men

Bohlin är rakare och mindre desillusionerad eftersom hon urskiljer mer konkreta fackliga och politiska sammanhang. Förmodligen är det så enkelt att den nya prekariteten i grunden är ett organisationsproblem. Det var lättare att kollektivt organisera tusen arbetare på en industri än lika många tjänstearbetare utspridda på den nya tjänstetundran. Både av fysiska skäl och av mentala. Mycket av servicearbetet i dag bygger på att den anställde lägger en kundvänlig mask på sig själv – och den masken är själva motsatsen till den ärlighet som kollektiv ilska kräver.

Därför är det en hemsk liten bok Ivor Southwood skrivit. Den ger insikter, men inget hopp. Den är som en 120-sidig dikt av Johan Jönson.

December 2014

Vid vår nästa träff (den 17/12, kl 15.00) riktar vi återigen sökarljuset på den högre utbildningen och dess utmaningar. Två mindre texter ligger på bordet:

Henry A. Giroux, *Defending Higher Education as a Public Good*, och

Torsten Nybom, *Power, Knowledge, Morals; Society in the Age of Hybrid Research*

Mars 2015

Efter några intensive startveckor på det nya året kan det vara dags att skapa utrymme för lite metarefleksion - ex. att träffas i Läsgruppen och diskutera en intressant och för vår verksamhet relevant text. Uppmaningen i förra 'mailet' om idéer och uppslag för vårens träffar har gett frukt; i skrivande stund har det kommit tre intressanta förslag till seminarieämnena – mer om det när vi träffas.

Vid vår kommande träff, onsdagen den 25/3 skall vi granska en liten skrift från vår kölista sedan i höstas – Per Molander, *Ojämlighetens anatomi*, som ger en delvis ny infallsvinkel på frågan om varför människan, historiskt sett, tenderer att skapa samhällen som präglas av ojämlikhet.

Per Molander har en grundutbildning i tillämpad fysik och är disputerad i reglerteknik, men har gjort sig känd i bredare lager som ämbetsman och generaldirektör, samt som författare med en vid repertoar – ex. statliga utredningar, läroböcker i biologi, politisk filosofi och skönlitteratur. I CV:n ingår också arbete åt Världsbanken och OECD. Kort sagt, en intressant person. *Ojämlighetens villkor*, är hans senaste alster, som trots ett begränsat omfång föranlett en del 'buller' i den s.k. samhällsdebatten. Boken finns i handeln och kan också erhållas i e-form för en billig slant.

April 2015

Två teman står på dagordningen vid vår nästa träff – kvaliteten i den högre utbildningen samt platsens betydelse för densamma.

Tema 1: Kvaliteten i den högre utbildningen

En del av den litteratur vi hittills granskat i läsgruppen kan sägas ofta ha haft en social- eller vänsterliberal utgångspunkt i synen på den högre utbildningen. Vid vår träff den 22/4 skall vi granska en liten skrift som istället har sina iderötter i en mer traditionalistisk syn på högre utbildning, *Universitetsreform! Så kan vi rädda och lyfta den högre utbildningen*, med Anders

Björnsson, Patrik Engellau, Inger Enkvist, Magnus Henrekson, Jonas Nycander och Gösta Wallin som författare.

Boken gör anspråk på att beskriva utveckling och orsaker till ”den allt sämre kvaliteten” i den högre utbildningen och redovisar botande reformförslag.

Skriften finns i en elektronisk version som bifogas:

Tema 2: Vad betyder platsen?

Vårt andra tema rör en fråga som av olika skäl har stor aktualitet – platsens betydelse för möjligheterna att driva högre utbildning och attrahera studenter att bege sig dit i sådana syften. Och i förlängningen – om platsen överhuvudtaget har en betydelse i sammanhanget (apropå den nätbaserade utbildningen). Som bakgrund läser vi kapitlet ”Var är högskolan?” i Leif Borgert; *Berättelsen om en högskola; akademi, företag och samhällsaktör* samt ett kapitel i Smith-Websters *The Postmodern University? Contested Visions of Higher Education in Society*. Texten kan erhållas av mig.

Bifogar också två litteraturtips som anknyter till våra två teman i morgon. Teman 1 ”Kvaliteten i den högra utbildningen” behandlas också i nr 2/2015 av tidskriften Axess som kan nås via nätet, (tips av Leif Borgert). Tema 2 artikel av Michael Wesch, Kansas State University, (se länk) ”From Knowledgable to Knowledge-able: Learning in New Media Environments” (tips av Ulf O Gartman).

<http://www.academiccommons.org/2014/09/09/from-knowledgable-to-knowledge-able-learning-in-new-media-environments/>

Maj 2015

Vid vår träff den 20/5, kl 15.00 är det omvärldsanalys på makronivå som står på dagordningen. I fokus står Göran Therborns bok *Världen; en inledning*. Göran Therborn är en av de mer internationellt kända svenska sociologerna under senare år. Han är professor emeritus i sociologi vid University of Cambridge, och affilierad professor vid Linnéuniversitetet. Therborn har en omfattande vetenskaplig produktion bakom sig och *Världen; en inledning* är en översättning av hans bok *The World: A Beginner's Guide* från 2011.

I bokens baksidespresentation kan man bl.a. läsa följande:

“Detta är den första boken som tar upp vår planets mänskliga samhällen som en helhet. Det är en inledning till världen, sedan västvärldens hegemoni utmanats och globaliseringens stjärnstoft har lagt sig. Boken blottlägger världens sociokulturella geologi, dess stora civilisationer, dess historiska globaliseringsvågor, dess familjköngenus-system och dess vägar mot modernitet. Författaren spårar de olika livsbanor som män och kvinnor på alla kontinenter har följt, från födsel och barndom till ålderdom, begravning och vidare mot deras föreställningar om livet efter detta. Boken riktar sig till alla som, även med viss erfarenhet, har behållit nybötjarens nyfikenhet på världen till alla som inte redan anser sig veta allt om världen utan har en önskan om att lära mer.”

Om man fortfarande tvekar om det nödvändiga i att läsa boken så är det svårt att värja sig efter Stefan Jonsson recension i DN.

"Det finns böcker som ger svindel. Läsaren hissas upp i ett torn varifrån perspektiven förlängs och fördjupas. Ens egen tid och plats krymper och man får syn på utvecklingskurvor så långa att man under sitt liv inte märker av deras verkningar. Oftast är det starka diktsamlingar och romaner som inger den känslan, men ibland också en essä och undantagsvis även ett vetenskapligt arbete. Ett exempel är Göran Therborns nya bok."

Juni 2015

Vår sista träff för terminen äger rum den 17/6, kl 15.00. Jag har i tidigare e-brev trixat lite med datumet för denna träff, men av olika skäl är det den 17:e som gäller. På dagordningen finns en bilagd text från EUA (European University Association) om utvecklingen av den högre utbildningen i Europa under de senaste fem åren: Andrée Susock, *Trends 2015: Learning and Teaching in European Universities*. Skriften bygger på en enkät till 451 institutioner i Europa och utgör ett inslag en återkommande inventering av den högre utbildningen av EUA. Enkätfrågorna berör många aspekter av den högre utbildningen (vissa delar mer intressanta än andra) vilket framgår av nedanstående utdrag ur innehållsförteckningen:

Part I: The changed context

- 1.1 The economic crisis and demographic trends
- 1.2 Globalisation and institutional positioning
- 1.3 Summary of key trends

Part II: Dynamic European and national policy agendas

- 2.1 The European Higher Education Area
- 2.2 European Union policies, instruments and funding support
- 2.3 National reforms
- 2.4 Summary of key trend

Part III: Institutional strategies and the changing student population

- 3.1 The changing size of the student population
- 3.2 The changing composition of the student body
- 3.3 External drivers affecting the characteristics of the student body
- 3.4 Institutional outreach increases the diversity of the students
- 3.5 Summary of key trends

Part IV: Learning and teaching in Europe

- 4.1 Trends 2010, the starting point of Trends 2015
- 4.2 Impact of internationalisation on learning

- 4.3 Impact and implications of e-learning
- 4.4 Changing conceptions of teaching
- 4.5 Staff policies
- 4.6 Enhancing the learning environment
- 4.7 Supporting the progression of students
- 4.8 Summary of key trends

Part V: Universities in the next decade

- 5.1. Maintaining the momentum: the importance of learning and teaching
- 5.2. Organisational structures and human resources
- 5.3 The growth of marketisation in higher education: blurring the lines between public and private?
- 5.4. A common European agenda

Hur som helst kan det vara bra att ha en uppdaterad omvärldskunskap om den högre utbildningen i Europa i bakhuvudet inför höstens verksamhet, inklusive kommande läsgruppsdiskussioner.

Oktober 2015

Efter en del startsvårigheter kommer här kallelsen till höstens första läsgruppsträff, som äger rum den 12/10, kl 15.00 – 16.30 i Selma i Falun. På dagordningen står en rykande färsk bok om den företeelse som den stora sociologen Max Weber kallade ”byråkratisering”. Boken heter *Administrationssamhället* och är författad av Anders Forsell, docent i företagsekonomi vid Uppsala Universitet och Anders Ivarsson Westerberg, docent i företagsekonomi med inriktning på offentlig organisation vid Södertörns högskola. Förlaget är Studentlitteratur – och boken är, trots sina över 200 sidor, mycket lättläst.

Från bokens baksidespresentation:

Alla tillgängliga studier och undersökningar pekar mot att det administrativa arbetet ökar och tar upp allt mer av arbetstiden för de anställda, inte minst inom offentlig sektor. Det ska dokumenteras, skrivas rapporter, utvärderingar och planer. Det ska deltas i budgetmöten, ges synpunkter på den nya kvalitetspolicyn eller så ska anställda utsättas för revisorernas granskande blickar. Det finns otaliga exempel på klagomål från olika håll från dem som arbetar i offentlig sektor att det administrativa arbetet tycks öka och stjäla tid från de "vanliga" eller "riktiga" arbetsuppgifterna. Samtidigt sparas det alltmer på det administrativa stödet i form av sekreterare eller assistenter, vilket gör att administrativt arbete i allt större omfattning flyttar ut på varje anställd, ett slags "amatörisering" av det administrativa arbetet.

I den här boken diskuteras fenomenet administration och dess förändring. En viktig förklaring till varför administrationen ökar är de organisationsreformer, kallade New Public Management, som genomförts i den offentliga sektorn. Det vi ser kan formuleras som ett slags systemfel eller organisationsparadox: Alla dessa administrativa pålagor och krav gör inte att organisationer fungerar bättre, leder inte till öppenhet och effektivitet i samhället i stort, utan leder i stället till att vi riskerar att administrera oss till döds.

Ta tillfället i akt att fördjupa dig i processer som vi alla är en del av – och drabbade av....!

Som vanligt gäller att alla deltagare kan föreslå litteratur till våra träffar– ända hållhaken är att den skall ha någon typ av relevans för den verksamhet vi bedriver vid Högskolan. För tillfället finns följande litteratur anmäld:

- Weiner, Mark S., *Klanvälde: från stamsamhälle till rättsstat*
- Harari, Y.N., *Sapiens; en kort historik över mänskligheten*
- Piketty, T., *Kapitalet i tjugoförsta århundradet*

November 2015:1

Vid vår nästa träff - den 2/11, kl 15.00 i lokalen Selma, Falun – diskuterar vi Robert Putnams bok *Our Kids; The American Dream in Crisis*. Robert Putnam är professor i statsvetenskap vid Harvard University och har blivit mycket berömd för sin teori om socialt kapital - den stora demokratin beror på den lilla, menar Putnam ([Wikipedia](#)). Putnam står bakom ett flertal internationellt uppmärksammade böcker, bl.a. *Den ensamme bowlaren; den amerikanska medborgarandans upplösning och förnyelse* och *Den fungerande demokratin: medborgarandans rötter i Italien*.

Our kids är hans senaste bok och behandlar processer som också fått aktualitet i vårt eget land under senare år. Boken presenterar *Our kids* på följande sätt:

It's the American dream: get a good education, work hard, buy a house, and achieve prosperity and success. This is the America we believe in—a nation of opportunity, constrained only by ability and effort. But during the last twenty-five years we have seen a disturbing "opportunity gap" emerge. Americans have always believed in equality of opportunity, the idea that all kids, regardless of their family background, should have a decent chance to improve their lot in life. Now, this central tenet of the American dream seems no longer true or at the least, much less true than it was. Robert Putnam—about whom *The Economist* said, "his scholarship is wide-ranging, his intelligence luminous, his tone modest, his prose unpretentious and frequently funny"—offers a personal but also authoritative look at this new American crisis. Putnam begins with his high school class of 1959 in Port Clinton, Ohio. By and large the vast majority of those students—"our kids"—went on to lives better than those of their parents. But their children and grandchildren have had harder lives amid diminishing prospects. Putnam tells the tale of lessening opportunity through poignant life stories of rich and poor kids from cities and suburbs across the country, drawing on a formidable body of research done especially for this book. *Our Kids* is a rare combination of individual testimony and rigorous evidence. Putnam provides a disturbing account of the American dream that should initiate a deep examination of the future of our country.

Boken kan erhållas på 3 dagar från våra vanliga e-bokhandlare. Alla deltagare kan föreslå litteratur till våra träffar- ända hållhaken är att den skall ha någon typ av relevans för den verksamhet vi bedriver vid Högskolan. För tillfället finns följande litteratur (och litteraturuppslag) anmäld (utan rangordning):

- Harari, Y.N., *Sapiens; en kort historik över mänskligheten*
- Piketty, T., *Kapitalet i tjugoförsta århundrade*
- Hall, Patrik, *Managementbyråkrati: organisationspolitisk makt i svensk offentlig förvaltning*

- Weiner, Mark S., *Klanvälde: från stamsamhälle till rättsstat*

- Litteratur om internationaliseringen av den högre utbildningen (ge gärna förslag)

November 2015:2

Vid vår nästa träff - den 23/11, kl 15.00 i lokalen Selma, Falun – diskuterar vi Weiner, Mark, S. *Klanvälde; från stamsamhälle till rättsstat*.

Boken aktualiserar en problematik som (åter) börjar bli aktuell i vår del av världen – att makt skapas och legitimeras utanför demokratiska institutioner, och att nätverk och personliga relationer blir viktigare än meritokratiska principer. Med baksidestextens formuleringar: ”(Boken)... gör oss (...) uppmärksamma på att om sammanhållningen i den moderna välfärdsstaten försvagas, kan klansamhället med sin starka grupployalitet åter få attraktionskraft.” Det faktum att flera av kandidaterna i det kommande presidentvalet i USA tillhör ”politiska släkter” ses av en del som ett uttryck för en sådan utveckling...

Mark S. Weiner, Rutgers University School of Law, Newark, New Jersey, presenteras på följande sätt av sin fakultet:

Professor of Law and Sidney I. Reitman Scholar

Professor Weiner holds a J.D. from Yale Law School and a Ph.D. in American Studies from Yale University, where he was awarded a Jacob K. Javits Fellowship from the U.S. Department of Education, a Samuel I. Golieb Fellowship in Legal History from New York University School of Law, and a dissertation fellowship from the Whiting Foundation. He received his A.B. from Stanford University, where he graduated with honors and distinction and was elected to Phi Beta Kappa.

Professor Weiner is the author of *The Rule of the Clan: What an Ancient Form of Social Organization Reveals about the Future of Individual Freedom* (Farrar, Straus and Giroux, 2013). The book received the 2015 Grawemeyer Award for Ideas Improving World Order. The book also was the subject of a month-long symposium in *Cato Unbound*, the online magazine of the Cato Institute, and a week-long symposium on the blog *Concurring Opinions*.

December 2015

Vid vår nästa träff - den 14/12, kl 15.00 i lokalen Selma, Falun – diskuterar vi boken ”Är svensken människa?; gemenskap och oberoende i det moderna Sverige” av historikerna Lars Trägårdh och Henrik Berggren. Den ”svenska modellen” används ibland som ett metaforiskt uttryck för att beskriva olika särdrag i utveckling av dagens svenska samhälle. Men definition av uttrycket skiljer sig mellan olika aktörer, och bakom skillnaderna finns ofta olika värderingar och intresseloyaliteter. Trägårdh och Berggren granskar Sveriges moderna historia och lyfter fram individualismen som ett viktigt särdrag, men anser sig också ha funnit nyckeln till förståelsen av detta särdrag...

Baksidespresentationen av boken:

Den sanna kärleken är den som sätter den andre fri, menade Carl Jonas Love Almqvist i sin klassiska 1800-talsroman ”Det går an”. Enligt historikerna Lars Trägårdh och Henrik Berggren är detta också den paradoxala kärnan i det svenska sociala kontraktet: ett gemenskapsprojekt som strävar efter att frigöra individen från mellanmänniskt beroende.

Med hjälp av filosofer som Kant, Rousseau och Tocqueville analyserar de den universella spänningen mellan sociala dygder och individuella frihetsbegär. Genom närläsningar av klassiska svenska författare som Erik Gustaf Geijer, August Strindberg och Astrid Lindgren problematiserar de berättelsen om välfärdsstaten som en skapelse av 1930-talets socialingenjörer. De placerar också vad de kallar den svenska "statsindividualismen" i en internationell kontext, framför allt genom jämförelser med Tyskland och USA.

Är svensken människa? gavs ut första gången 2006 och blev snabbt en modern klassiker. Detta är en reviderad och utökad upplaga med ett helt nyskrivet kapitel om den lutherska statskyrkans roll i skapandet av "den svenska modellen".

Januari 2016

Vi inleder terminen med den till omfånget tunna boken **"En trösterik sanning: Ett bättre samhälle för oss och vår planet"** av **Richard Wilkinson och Kate Pickett (Karneval 2015)** som handlar om relationen mellan social jämlikhet och ekologisk hållbarhet. För mer information, se: <http://www.karnevalforlag.se/bocker/en-trosterik-sanning>

Wilkinson och Pickett är två i dessa sammanhang världsberömda brittiska epidemiologer som för några år sedan gav ut den mycket omdiskuterade boken "Jämlikhetsanden" (Karneval 2010).

Februari 2016

Vid nästa tillfälle diskuterar vi **"The Great Escape: Health, Wealth, and the Origins of Inequality"** av **Angus Deaton (Princeton University Press, 2015)**. För mer information, se t.ex. <http://www.bokus.com/bok/9780691165622/the-great-escape/>

Deaton fick 2015 Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne, och denna bok, som första gången publicerades 2013, har fått flera utmärkelser.

April 2016

Vid nästa tillfälle diskuterar vi **"Det hotade universitetet"** av **Shirin Ahlbäck Öberg m.fl. (Stockholm: Dialogos, 2016)**, se <http://www.dialogosforlag.se/bocker/samhallsfragor/det-hotade-universitetet.html>

På förlagets hemsida presenteras boken på följande sätt:

"Sedan det moderna forskningsuniversitetet såg dagens ljus för två hundra år sen har forskning och vetenskap bevisligen gjort världen bättre. Kunskap, kreativitet, kritik och kollegialitet har utgjort nyckel till denna exempellösa framgång. Akademin framgång har dock inte vilat på en demokratisk-politisk logik som genomsyrar dagens samhälle, utan på en parallell och alldeles egen verklighet där forskarna i sitt sökande har drivits av sitt engagemang och sin nyfikenhet. När denna anda får råda inom vetenskapen blir det också bra för samhället i stort. Men i dagens projektsamhälle med sina krav på en kortsiktig resultatleverans framstår akademins sätt att fungera som provocerande. Hur kunde det bli så och vad gör vi åt det? I denna bok söker ett antal engagerade forskare, tidigare universitetsrektorer och ämbetsmän svar på dessa frågor. De är förskräckta över en utveckling där djup kunskap, vildsint kreativitet, kritiska samtal och kollegialt ansvar kastas på sophögen, denna utveckling får inte fortsätta! Då rycker vi undan mattan för mänskliga framsteg och ett civiliserat samhälle. Vi måste försvara de värden som akademien står på sedan lång tid tillbaka - inte för att de är traditionella, utan för att de är de modernaste vi har."

Maj 2016:1

Vid nästa tillfälle diskuterar vi ”Kreativitetens människa: Om konsten att ställa sig i hörnet och vikten av att vårda sina fiender” (Stockholm: Santérus 2015) av Stefan Svallfors.

Stefan Svallfors är professor i sociologi och har på senare tid bl.a. studerat de policyprofessionellas roll i det svenska samhället (resultaten publicerades förra året i boken ”Makthavare utan mandat” som han författat tillsammans med Christina Garsten och Bo Rothstein). Svallfors har också intresserat sig för högskolepolitiska frågor och ”Kreativitetens människa” ett inlägg med bäring för diskussionen om hur kreativa verksamheter bör organiseras. Boken handlar också om hur man som individ kan agera för att hålla sin kreativitet vid liv.

Maj 2016:2

Vid nästa tillfälle diskuterar vi ”Kommunikativt ledarskap: Om styrning av offentliga institutioner” (Göteborg: Daidalos 2003/1998) av Erik Oddvar Eriksen.

Erik Oddvar Eriksen är professor i statsvetenskap och har forskat om bl.a. offentlig styrning, demokrati och Europeisk integration. Han är djupt påverkad av Jürgen Habermas, något som är tydligt i detta arbete som bl.a. undersöker demokratins roll och möjligheter inom offentliga organisationer.

Mer information om boken finns på:

http://daidalos.se/sok?11_bookView=1&11_subject=159

September 2016

Vid nästa tillfälle diskuterar vi ”’De två kulturerna’ flyttar hemifrån: C.P. Snows begrepp i svensk idédebatt 1959-2005” (Stockholm: Carlssons 2006) av idéhistorikern Emma Eldelin.

Detta är Emma Eldelins doktorsavhandling och den behandlar den svenska debatten om relationen mellan ”de två kulturerna”, dvs. mellan naturvetenskap och humaniora. Ämnet är aktuellt också för de discipliner som inte självklart kan placeras in i något av dessa fack, eftersom föreställningar om ”de två kulturerna” ändå i så stor utsträckning har bidragit och fortsätter att bidra till att forma vår gemensamma förståelse av det vetenskapliga fältet, vad gäller t.ex. dess gränser, positioner och struktur. Ämnet och boken är också viktiga för att förstå hur bildningstanken har utvecklats i den svenska kontexten.

Tyvärr finns inte boken längre i lager, men den finns på många bibliotek och är möjlig att beställa antikvariskt på:

www.bokborsen.se och www.antikvariat.net

Oktober 2016

Macchiariniaffären har väckt en rad frågor om högskolors interna organisation och kultur i en tid av ökad lärosäteskonkurrens. Vid nästa läsgruppsträff diskuterar vi de två utredningarna **”Fallet Macchiarini: Utredning av verksamheten med transplantationer av syntetiska luftstrupar vid Karolinska Universitetssjukhuset!”** (Asplund) och **”Karolinska institutet**

och Macchiarini-ärendet: En extern granskning” (Heckscher). Vi kan se fram emot en intressant diskussion av Macchiariniaffären och organisationen på KI; men ämnet har sannolikt betydelse långt utanför KI:s dörrar och bör t.ex. även ha bäring på Högskolans eget utvecklingsarbete.

Utredningarna ligger som bilagor till detta mejl, och kan också hittas via KI:s hemsida.

November 2016

Vid nästa tillfälle diskuterar vi *Why grow up? Subversive thoughts for an infantile age* av Susan Neiman (Penguin 2016).

Det handlar bl.a. om vuxenblivande, mognad, våra relationer till normer och till samhället och om kunskap och bildning. Det är alltså en bok som är mycket relevant i diskussionen om högskolans uppdrag och de situation vi befinner oss i. På förlagets hemsida står följande:

Becoming an adult today can seem a grim prospect. As you grow up, you are told to renounce most of the hopes and dreams of your youth, and resign yourself to a life that will be a pale dilution of the adventurous, important and enjoyable life you once expected. But who wants to do any of that? No wonder we live in a culture of rampant immaturity, argues internationally-renowned philosopher Susan Neiman, when maturity looks so boring. In *Why Grow Up*, Neiman explores the forces that are arrayed against maturity, and shows how philosophy can help us want to grow up. Travel, both literally and as a metaphor, has been seen as a crucial step to coming of age by thinkers as diverse as Kant, Rousseau, Hume and Simone de Beauvoir. Neiman discusses childhood, adolescence, sex, and culture, and asks how the idea of travel can help us build a model of maturity that makes growing up a good option and leaves space in our culture for grown-ups. Refuting the widespread belief that the best time of your life is the decade between sixteen and twenty-six, she argues that being grown-up is itself an ideal: one that is rarely achieved in its entirety, but all the more worth striving for.

Se: <https://www.penguin.co.uk/books/213144/why-grow-up/#fUucGKxZMTsdh1xl99>

December 2016

Ett återkommande tema i läsgruppen har varit förändringar i det högskolepolitiska landskapet, ofta med ett kritiskt fokus på olika styrformer och på den akademiska världens undergivenhet i relation till externa influenser. I november beslöt vi att ägna höstens sista träff åt att fortsätta denna diskussion med utgångspunkt i regeringens beslut angående högskolans lokalisering. Jag länkar här till ett antal artiklar som, tillsammans med litteratur vi tidigare diskuterat, kan tjäna som utgångspunkt för diskussionen.

<http://www.dn.se/kultur-noje/kulturdebatt/direktorerna-vill-at-universitetens-fulla-kassakistor/>

<http://www.dn.se/debatt/minska-anstalldas-inflytande-over-rektorstillsattningar/>

<http://professionsforbundet.se/2016/01/26/det-behovs-ett-verksamhetsperspektiv-pa-hogskolans-ledningsfragor/>

<http://statskoll.se/nyheter/regeringen-kan-inte-stoppa-hogskolenedlaggning-i-borlange/>

<http://universitetslararen.se/2016/04/07/ar-hogskolan-dalarna-utsatt-for-ministerstyre/?hilite=h%C3%B6gskolan+dalarna>

<http://universitetslararen.se/2016/10/12/regeringen-detroniserar-hogskolan-dalarnas-ledning/?hilite=h%C3%B6gskolan+dalarna>

<http://www.svd.se/rektorer-fel-att-regeringen-kor-over-hogskola>

Januari 2017

Vad är egentligen ett universitet/en högskola?

Vid nästa tillfälle diskuterar vi denna fråga utifrån Thomas Karlsruhs långa inledning ”Universitetets idé i samtiden och historien” till **Universitetets idé: Sexton nyckeltexter (Göteborg: Daidalos 2016)** samt två kapitel i samma bok: ”Om den inre och yttre organisationen” av Humboldt och ”Idén om ett universitet” av Newman.

Förlaget skriver om boken följande på sin hemsida:

”Debatten om de akademiska institutionernas utveckling berikas ständigt med nya bidrag. På senare tid har den åter tagit fart i kölvattnet på Macchiarini-skandalen vid Karolinska institutet och Svenskt näringslivs pläderingar för att universitetet måste bli mer företagslikt. Sällan diskuteras dock själva den idémässiga grunden för forskning och högre utbildning, alltså det som traditionellt har kallats för universitetets idé. Antologin ”Universitetets idé” samlar därför ett antal nyckeltexter som på olika sätt försöker formulera en sådan idé.

Urvalet är koncentrerat till de två stora traditioner som dominerat idébildningen kring vad ett universitet är och bör vara, nämligen den tyska och den angloamerikanska. I Sverige påverkades vi tidigt av den förstnämnda. När vårt moderna högre utbildningsväsende började ta form under 1800-talet hade förändringsförespråkarna ofta blicken fäst på Tyskland. Universitetet där var utan tvekan de mest framgångsrika och ryktbara. Senare har fokus delvis flyttats över till den nordamerikanska högre utbildningen och till den anglosaxiska traditionen med dess specifika idéer.

Boken är inte tänkt som en uppmaning till nostalgiska tillbakablickar på ett förlorat paradiset. Istället är den avsedd som en presentation av ett betydelsefullt historiskt material i svensk språkdräkt och består av texter som är tidstypiska uttryck för sin tid så väl som källor att ösa ur i vår samtids meningsutbyten. Volymen sträcker sig från klassiska texter av Wilhelm von Humboldt och John Henry Newman fram till de senaste årens inlägg. Förutom källtexterna innehåller den en introduktion där Thomas Karlsruh tecknar konturerna av universitetets idéhistoria och vår egen tids förändringsprocesser.”

Se: http://daidalos.se/sok?11_bookView=1&11_subject=723

Februari 2017

Vid nästa tillfälle diskuterar vi **Lärarens återkomst: Från förvirring till upprättelse (Stockholm: 2016) av Jonas Linderöth**. Det är en debattbok som handlar om pedagogiska teorier och om lärarens roll i den svenska skolan. Bokens fokus ligger på ungdomsskolan (och på lärarutbildningen), men den är också relevant för Högskolan i stort.

Förlaget skriver om boken följande på sin hemsida:

”I debattboken *Lärarens återkomst* ger pedagogikprofessorn och spelforskaren Jonas Linderöth upprättelse till den svenska lärarkåren. De lärare som tror på att undervisa har under lång tid demoniserats av politiker, skolforskare, fackförbund och lärarutbildare. Detta menar författaren är en av orsakerna till Sveriges lärarbrist och en delförklaring till svensk skolas stora problem. Idéer om att elever lär sig bäst när de söker kunskap på egen hand, att man inte bör dela in skolan i olika ämnen och att all kunskap endast är konstruktioner har skadat läraryrkets själva kärna. Denna konstruktivistiskt

inspirerade pedagogik berövar elever rätten till en god utbildning. Linderoth visar på skadeverkningarna inom svensk skola på flera nivåer: från grundskolan till lärarutbildningen. Lärarens återkomst är en debattbok som introducerar ett alternativt perspektiv på lärande, samt gör en mycket kritisk genomlysning av skolans digitalisering. Det är hög tid att bryta förvirringen och åter respektera lärarprofessionen. Håller du med om detta är du redo för Lärarens återkomst.”

Se: <https://www.nok.se/Akademisk/Titlar/Pedagogik/Lararfortbildning/Lararens-aterkomst/>

April 2017

Vid nästa tillfälle diskuterar vi *I vetandets gränstrakter: Nio essäer om religion och verklighetstolkning* av Anders Jeffner (Fri tanke förlag, 2016). Anders Jeffner är professor emeritus i tros- och livsåskådningsvetenskap vid Uppsala Universitet och denna hans senaste bok behandlar frågor om bl.a. vetenskapens och vetandets gränser, frågor som är centrala för att förstå högskolevärldens uppgifter och villkor.

Vi har denna gång nöjet att ha författaren själv på besök.

Förlaget skriver om boken följande på sin hemsida:

”Anders Jeffner har arbetat hela livet med idéhistoriska och empiriska studier av religion och andra livsåskådningar, och samlar de tankar och reflektioner han samlat på sig under åren i denna fina och djupt personliga essäsamling. Hur vi ska hitta en tolkning av vår situation som människor i världen utan att hamna i kvasivetenskapens skumrask? Tanken här är inte att läsaren skall överta någon av de olika bilder som skymtar i framställningen utan istället inspireras till att forma en egen bild som successivt visar sig hållbar i livserfarenheten. Den mystiska erfarenhetens betydelse för vår verklighetsorientering är något som skymtar i alla essäerna. Essäerna i boken är helt fristående och tankar om empirism, ontologi och teologi återkommer i flera av dem. Gemensamt för alla är att de kan ses som försök att fånga in den kunskapsform som Anders Jeffner kallar insikt.”

Se vidare: <http://www.fritanke.se/bok/i-vetandets-gransmarker/>

Maj 2017

Vid nästa tillfälle diskuterar vi *Dags för omprövning. En ESO-rapport om styrning av offentlig verksamhet* av Per Molander (Regeringskansliet, 2017).

Ett av våra återkommande teman i läsgruppen är styrningsformer för offentlig verksamhet, enkannerligen den högre utbildningen. I denna rapport till Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi förs bl.a. en diskussion av vad som karakteriserar offentliga organisationer och hur de påverkas av styrningsformer hämtade från/inspirerade av det privata näringslivet. Rapporten innehåller också en utvärdering av dessa styrningsformer. Den torde vara av mycket stort intresse för dem som arbetar med eller påverkas av ledningsfrågor här vid högskolan.

Rapporten kan laddas ned från: <http://eso.expertgrupp.se/rapporter/politiken-forvaltningen/>

Juni 2017

Vid nästa tillfälle diskuterar vi *Homo Deus: en kort historik över morgondagen* av Yuval Noah Harari (Natur och Kultur, 2017).

Det svenska förlaget skriver följande på sin hemsida:

Under det senaste århundradet har människan lyckats göra det omöjliga. Svält, krig och sjukdomar har förvandlats från obegripliga naturkrafter till problem som faktiskt går att hantera. Idag är det fler som dör av för mycket mat än för lite, det är fler som dör av hög ålder än av smittsjukdomar och självmord är en vanligare dödsorsak än krig och terrordåd tillsammans. Frågan är bara vad som ska ersätta krigen och svälten som mänsklighetens huvudfokus. Vilka framtidsprojekt, drömmar och mardrömmar kommer att präglade vår värld under återstoden av 2000-talet? Yuval Noah Harari har hyllats av läsare och kritiker världen över för sitt avväpnande och samtidigt djupt belästa sätt att skildra mänsklighetens historia. I Homo Deus fortsätter han den utforskning av våra grundläggande villkor som påbörjades i föregångaren Sapiens - men nu riktar han sökarmen mot mänsklighetens framtid. Homo Deus går på djupet i ämnen som dödens avskaffande, introduktionen av artificiellt liv och varför vi människor strävar efter att förvandlas till gudar. Det är en fascinerande bok som dyker rakt in i mänsklighetens stora och omöjliga ödesfråga: Vart är vi på väg?

Yuval Noah Harari (född 1976) har doktorerat i historia vid University of Oxford och undervisar vid Hebreiska universitetet i Jerusalem. Hans bok Sapiens blev en enorm internationell succé och har sålts till över 30 länder.

Se: <https://www.nok.se/Allmanlitteratur/Bocker/Sakprosa/Sakprosa/Homo-Deus/>

September 2017

Vid nästa tillfälle diskuterar vi *Tillbaka till samtalet: samtalets kraft i en digital tid* av **Sherry Turkle** (Daidalos, 2017).

Boken är nog i och för sig intressant för de flesta av oss som lever i en digital tid, men kanske särskilt för vår högskola med dess stora engagemang i digitalt lärande.

Det svenska förlaget skriver följande på sin hemsida:

Att föra ett samtal mellan fyra ögon är det mest mänskliga - och mest förmänskligande - av allt vi gör. Genom att skänka varandra vår fulla uppmärksamhet lär vi oss att lyssna. Det är då vi utvecklar vår förmåga till empati. Det är då vi upplever glädjen över att bli hörda, att bli förstådda. Och att samtala utvecklar vår förmåga till självreflektion, alltså det där samtalet vi för med oss själva, som är hörnstenen i vår tidiga utveckling och följer oss genom hela livet.

Sherry Turkle, psykolog och sociolog, har under trettio år studerat vår relation till digital teknik. Hon var länge entusiastisk för de möjligheter den skapade men har under senare år undersökt dess baksidor. I "Tillbaka till samtalet" driver Turkle tesen att vi på grund av vårt förhållande till våra smarta telefoner och de möjligheter till kommunikation de medför har blivit allt sämre på att föra meningsfulla samtal ansikte mot ansikte - den sortens samtal som är förutsättningslöst och spontant, där vi leker med idéer och tillåter oss själva att vara fullständigt närvarande och sårbara. Det är just sådana samtal som främjar empati och intimitet och stärker vårt sociala beteende. I dessa samtal blomstrar det kreativa samarbete som är så nödvändigt inom både utbildning och affärer.

Turkle lutar sig mot fem år av forskning och intervjuer i familjer, skolor och på arbetsplatser när hon hävdar att vi måste skaffa oss en bättre förståelse för vad mobiltekniken kan, och inte kan, göra för oss. Den för underverk med sig, men det har blivit dags att fundera över om den inte ibland hamnar i vägen för andra saker som är viktiga för oss - och när vi väl har insett att det är så kan vi göra något åt saken: Vi kan både omforma tekniken och förändra vilken roll den spelar i våra liv.

Se: <http://daidalos.se/tillbaka-till-samtalet-br-samtalets-kraft-i-en-digital-tid.htm>

Oktober 2017

Bästa läsgruppsdeltagare, en återkommande fråga för läsgruppen är denna: Vad är egentligen ett universitet/en högskola?

I våras diskuterade vi denna fråga bl.a. utifrån boken **Universitetets idé: Sexton nyckeltexter (Göteborg: Daidalos 2016)**. Vi läste då den långa inledningen "Universitetets idé i samtiden och historien" av Thomas Karlsruhn samt två kapitel: "Om den inre och yttre organisationen" av Humboldt och "Idén om ett universitet" av Newman. Vi beslöt också att återkomma till boken vid senare tillfällen, och denna gång skall vi därför ur den läsa:

- "Universitetets idé", av Karl Jaspers
- "Universitetets idé – igår, idag, imorgon", av Hans-Georg Gadamer
- "Universitetets idé – läroprocesser", av Jürgen Habermas
- "Den gamla utbildningen och tankeakademien", av Martha Nussbaum

Förlaget skriver för övrigt följande om boken följande på sin hemsida:

"Debatten om de akademiska institutionernas utveckling berikas ständigt med nya bidrag. På senare tid har den åter tagit fart i kölvattnet på Macchiarini-skandalen vid Karolinska institutet och Svenskt näringslivs pläderingar för att universitetet måste bli mer företagslikt. Sällan diskuteras dock själva den idémässiga grunden för forskning och högre utbildning, alltså det som traditionellt har kallats för universitetets idé. Antologin "Universitetets idé" samlar därför ett antal nyckeltexter som på olika sätt försöker formulera en sådan idé.

Urvalet är koncentrerat till de två stora traditioner som dominerat idébildningen kring vad ett universitet är och bör vara, nämligen den tyska och den angloamerikanska. I Sverige påverkades vi tidigt av den förstnämnda. När vårt moderna högre utbildningsväsende började ta form under 1800-talet hade förändringsförespråkarna ofta blicken fäst på Tyskland. Universiteten där var utan tvekan de mest framgångsrika och ryktbara. Senare har fokus delvis flyttats över till den nordamerikanska högre utbildningen och till den anglosaxiska traditionen med dess specifika idéer.

Boken är inte tänkt som en uppmaning till nostalgiska tillbakablickar på ett förlorat paradiset. Istället är den avsedd som en presentation av ett betydelsefullt historiskt material i svensk språkdräkt och består av texter som är tidstypiska uttryck för sin tid så väl som källor att ösa ur i vår samtids meningsutbyten. Volymen sträcker sig från klassiska texter av Wilhelm von Humboldt och John Henry Newman fram till de senaste årens inlägg. Förutom källtexterna innehåller den en introduktion där Thomas Karlsruhn tecknar konturerna av universitetets idéhistoria och vår egen tids förändringsprocesser."

Se: http://daidalos.se/sok?11_bookView=1&11_subject=723

Boken kan beställas för omgående leverans från förlag och e-bokhandlare och finns på flera bibliotek.